

1. Madliena 1990

3x3

Laiks: 1990. gada 23. jūnijs – 3. jūlijs

Vieta: Madlienas pagasts, Ogres rajons

Vadītāji: Līga Ruperte (ASV) un Jānis Gulbis

Dalībnieku skaits: 300

Zīmes autors: Laimonis Šēnbergs

Seno tēvu padoma daudzīnājums

Vadītāju palīgi: Ausma Medne (Austrālija), Juris Ruņģis (Austrālija), Oļģerts Praličs

Kasieri: Arnolds Ruperts (ASV) un Skaidrīte Grīna

Darba grupa: padomju saimniecības *Madliena* direktors Jūlijs Beļavnieks, Madlienas vidusskolas direktors Bronislavs Zukulis, kultūras nama un bibliotēkas darbinieki

Nometnes avīze *Buldurjānis*:

Redakcija Dagnija Staško (Kanāda), Raitis Kalniņš

IEVIRZES, TO VADĪTĀJI

- *Latviešu literatūra kopš 1945. gada Latvijā un ārpus tās* – Lalita Muižniece (ASV), Vilnis Eihvalds
- *Folkloras vākšana un izmantošana* – Austris Grasis (Vācija), Artis Kumsārs
- *Ētika un latvietība* – Visvaldis Klīve (ASV), Elmārs Vēbers
- *Rainis un latviešu folklorā* – Ausma Medne (Austrālija), Māra Zālīte
- *Latviskā ģimene un audzināšana Latvijā un ārpus tās* – Solveiga Miezīte (Kanāda), Ilze Matīsa (Kanāda), Ārija Karpova
- *Latviešu nākotne trimdā un Latvijā* – Jānis Peniķis (ASV), Pēteris Laķis, Juris Rozenvalds
- *Rotkalšana* – Kļaviņu Juris (ASV), Spuru Lilīta (ASV), Jānis Mikāns
- *Pinumi* – Imants Dziļums
- *Rokdarbi, tautas tērpi* – Zinta Enzeliņa (Kanāda), Lilija Treimane (Kanāda), Austra Skutele
- *Keramika* – Gundega Peniķe (ASV), Sarmīte Ozoliņa
- *Nodarbības bērniem* – Andra Zommere (ASV), Ingrīda Mieme (ASV), Ilga Reizniece, Ligita Gaile
- *Bērnu un jauniešu teātris* – režisori Anita un Ivars Apeļi (Austrālija), mākslinieki Pāvils un Kārlis Šenhofi
- *Dziedāšana* – Austris Grasis (Vācija), Valdis Muktupāvels
- *Tautas dejas* – Juris Ruņģis (Austrālija)

Pie mikrofona nometnes atklāšanā Līga Ruperte, līdzās stāv LTF priekšsēdētājs Dainis Ivāns

Jānis Gulbis un Līga Ruperte

NOMETNES VADĪTĀJI – LĪGA RUPERTE UN JĀNIS GULBIS

Pedagoģe, psiholoģe, 3x3 kustības aizsācēja

Līga Ruperte (dzimusi Zirņītis 1932. gada 16. oktobrī Daugavpilī) bija 3x3 iniciatore un šīs kustības aizsācēja ASV un arī 1990. gadā Latvijā. Pirmo 3x3 nometni Garezerā 1981. gadā Līga organizēja un vadīja kopā ar vīru Arnoldu. Arī turpmākajā 3x3 darbā viņi vienmēr bijuši līdzās. Līga visās nākamajās Latvijas 3x3 nometnēs vadījusi populāro ģimeņu semināru.

Ikdienā Līga strādājusi par psihoterapeiti (doktora grāds psiholoģiskajā padomdošanā) un skolotāju (magistra grāds pedagogijā).

No skolotāja par žurnālistu

Jānis Gulbis pēc augstskolas beigšanas astoņus gadus sparīgi strādāja pedagoģijas druvā: vienu gadu par skolotāju, vienu – par mācību pārzini un sešus gadus par skolas direktoru. Tad stūri pagriezis par 180 grādiem, jo viņu *savaņģoja* žurnālistika. Desmit gadus bijis Latvijas Radio Bērnu un skolēnu raidījumu redakcijas redaktors, pēc tam 18 gadus žurnāla *Skola un Ģimene* galvenais redaktors. Droši vien daudzi dzirdējuši viņa radiatoraidījumus bērniem, no kuriem vispopulārākais bija *Atbildam jums, Kāpēcīši*, kas skanēja 38 gadus. Tas ir visvecākais (visilgstošākais!) autorraidījums Latvijas Radio vēsturē. Šis rekords vēl nav pārspēts. Jānis ir Latvijas Žurnālistu savienības biedrs.

SĀKUMS

Man šis stāsts tomēr jāizstāsta. Kurš cits, ja ne es...

1988. gada sākumā Preses namā *saskrējos* ar folkloras ansambļa *Ilģi* vadītāju Ilgu Reiznieci. Jau uzreiz manīju, ka viņa – kā tautas dziesmās apdziedātā zīle – jaunu ziņu pārpilna un nepacietīgi grib savā bagātībā dalīties. Izrādījās, ka Latvijas Kultūras fonda sūtņi nupat atgriezušies no Austrālijas, kur pabijuši arī Trīsreiztrīs nometnē un iepazinušies ar psiholoģijas doktori Līgu Ruperti, šo nometņu dibinātāju un lolotāju. Jau tur apsprieduši domu, ka šādu nometni vajadzētu rīkot arī Latvijā.

– Hm, – es bildu. – Un vēlreiz hmmm... Varbūt Rupertes kundze būtu tik laipna un uzrakstītu žurnālam rakstu, izskaidrojot, kas tajās nometnēs ir tik īpašs.

Veicīgi tika izveidota sakaru sistēma Līga Ruperte ↔ Jānis Gulbis. Jā! Viņa bija tik laipna un steigšus atsūtīja rakstu par 3x3, kas tā paša liktenīgā gada maijā tika nodrukāts *Skolā un Ģimenē*.

Vēl pēc kāda laiciņa Preses namā mani uzrunāja Kultūras fonda priekšsēdētāja pirmā vietniece Ramona Umblija un *Skolas un Ģimenes* atbildīgais sekretārs Dainis Īvāns, kurš jau bija ievēlēts par Tautas frontes priekšsēdētāju, un vaicāja, vai es uzņemtos šādas nometnes vadīšanu.

– Mums šī Jaunuma impērija un jādrušina. Uz šejieni jāved Rietumu domāšana un demokrātija.

Apmēram tā abi sacīja. Jā, apmēram tā.

Ievilku elpu, izskaitīju līdz septiņi un teicu *jā*, jo arī es vēl kaut ko gribēju darīt Latvijas labā.

Sparīgi *savicināju spārnus* un sāku lauzties cauri padomju birokrātijas džungļiem, lai sadabūtu vajadzīgos papīrus un vīzu uz ASV.

Acis nodūris, lūpas sakniebis, pacietīgi uzklausīju kāda čekista pamācības, norādījumus un brīdinājumus, kā uzvesties TUR.

– Mums visur ir acis un ausis. Iesaku tur (!) pārāk neplāpāt. Neaizmirstiet, ka nākat no visprogresīvākās valsts pasaulē – Padomju Savienības. Un mēli, mēli gan pievaldiet!

Apmēram tā runāja biedrs čekists.

Glūži kā pasakā par lidojošo paklāju vienā rāvienā nokļuva Amerikā, Garezera 3x3 nometnē, kur mani savās gādīgajās rokās saņēma Līga Ruperte un Toronto universitātes profesore Solveiga Miezīte.

Esmu pārlicināts, ka viņu skolmeistariņu mūžā ir bijuši atliku likām talantīgāki skolēni, taču ar eņģelisku pacietību un vairākkārtēju atkārtošānu arī man pamazām sāka ataut skaidrība par šo nometņu uzbūvi, principiem un programmu.

Ar piezīmju kladīti rokā joņoju no ievirzes uz ievirzi. Biju pārsteigts par lektoru entuziasmu un labvēlību.

Madlienas 3x3 nometnes dalībnieki kopīgā fotogrāfijā

Nometnes atklāšana. No kreisās Latvijas Republikas Augstākās Padomes priekšsēdētāja pirmais vietnieks, Latvijas Tautas frontes priekšsēdētājs Dainis Īvāns, Madlienas vidusskolas direktors Bronislavs Zukulis, Jānis Gulbis un saimniecības *Madliena* priekšsēdētājs Jūlijs Beļavnieks

Ievirze visas dienas garumā *Latviešu nākotne trimdā un Latvijā*. No kreisās ievirzes vadītājs Jānis Peniķis (ASV), Eduards Voitkuns (Austrālija), Līga Ruperte (ASV) un Jānis Gulbis

1990. gada 24. jūnijs plkst. 19.30. No ASV vestā un madlieniešiem dāvētā sarkanbaltsarkanā karoga iesvētīšana un uzvilkšana nometnes atklāšanā

Inese Krūmiņa un Tupešu Jānis iegrimuši nopietnā sarunā

No kreisās Artis Kumsārs un Krūmiņu ģimene – Jānis juniors, Inese, Jānis seniors

Mazs stūrītis no izstādes garajiem galdiem. Roku ieviržu dalībnieki vienā nedēļā bija veikuši brīnumdarbus

Augu dienu spindzēja joki un smieklī. Sevišķi spēcīgu intelektuālu augstsprieguma triecienu saņēmu Monreālas universitātes profesores Vairas Viķes-Freibergas folkloras nodarbībās. Ar tik izcilām gara dāvanām apveltītu un sugestīvo profesori vēl nebiju sastapis.

Par Madlienas nometnes sagatavošanas problēmām ij negribas atcerēties. Katru dienu rakstīju darāmo darbu sarakstu, taču grūtību, visvisādu šķēršļu un klapatu bija pāri galvai. Tikai mazpamazām virzījās uz priekšu. Nervi bija saspringti.

Veikali tukši. Daudzas pat visnepieciešamākās preces varēja dabūt, izstāvot garas, gurdinošas rindas vai pa taloniem. Lai saņemtu svecītes dievkalpojuma, vajadzēja rakstīt lūgumrakstu Komunālās saimniecības ministrijai (toreiz tāda bija). Kamēr šis iesniegums lēnām izgāja caur vairāku ierēdņu rokām un tika pieņemts labvēlīgs lēmums, pagāja nedēļas. Lai varētu paēdināt nometniekus un nopirkt gaļu, atkal vajadzēja diedelēt pie augstu priekšnieku durvīm. Lai pabeigtu mājas būvēšanu, kur atradās iecerētās guļamtelpas, trūka gan cementa, gan logu, gan krāsu, gan atslēgu utt. Vēl priekšpēdējā dienā strādnieki pa galvu, pa kaklu rāvās no gaismas līdz gaismai.

1990. gads bija lielas sajūsmas, trauksmes un brīnišķīgu cerību laiks. Vārds *brīvība* bija vai uz katra latvieša lūpām. Sirdis pukstēja ātri, ātri, sapņojām, ka

mums atkal būs sava valsts, cik skaista tā būs, un cik laimīgi mēs tajā dzīvosim. Jūsmīgi līdinājāties pat augstāk par mākoņiem...

Toreizējos apstākļos es gribēju izdarīt maksimālo. Nepieļāvu pat domu, ka nometnē kaut kas noietu greizi vai tā neizdotos. Izgāšanās nozīmētu riskēt, ka turpmāk Trīsreiztrīs Latvijā varētu vairs nenotikt.

Valdīju dusmas pret vārda neturētājiem un nelabvēļiem. Iekšēji smīnēju, kad Drošības komiteja pieprasīja ārzemnieku sarakstu un maršrutu, pa kuru viņus vedīs uz Madlienu.

Ritenis bija iekustināts. Un to agonijā raustošā un uz sabrukšanas robežas esošā PSRS vairs nespēja apturēt.

Uz mūžīgiem laikiem ir iegrāmatoti to dienu vēsturiskie notikumi nometnes avīzes *Buldurjānis* četros numuros un žurnāla *Skola un Ģimene* 1990. gada 10. numurā.

„Apsveicu jūs pirmajā Trīsreiztrīs nometnē Latvijā un pateicos par to, ka esat šeit. Latvijas nometnei, pievienojoties Trīsreiztrīs kustībai, ir papildījušās mūsu lielākās cerības, kas kādreiz bija fantastiski sapņi – ir sasniegts kulminācijas punkts!”

/Fragments no Līgas Rupertes uzrunas
Madlienas nometnes atklāšanā 1990. gada 24. jūnijā/

„Jau trejas latvju paaudzes dzīvojušas, augušas un dzimušas gluži kā pasakā abpus trejdeviņiem kalniem un trejdeviņām jūrām. Tomēr tās bijušas vienas tautas paaudzes, kuras kopā turējuši tikvien un tikdaudz kā viena mēle, viena dvēš'le. Vienas zemes, mūsu zemes tā īsti nebija nedz pirmajiem, nedz otrajiem. Taču visām skumjām latviešu pasakās ir laimīgas beigas. Vai tad mēs nepulcējamies ar mērķi savienot tās Tēvijas daļas, ko katrs ilgi nesis sirdī?”

/No Latvijas Republikas Augstākās Padomes priekšsēdētāja pirmā vietnieka, Latvijas Tautas frontes priekšsēdētāja Daiņa Ivāna sveiciens/

Latvijas Kultūras fonda priekšsēdētājs, dzejnieks Imants Ziedonis atsūtīja šādus vārdus: „Novēlu jums šai nedēļā augstas debesis un mazus dzīvus kukaiņšus zemē, zālē. Pa vidam lai rodas jauni draugi, jaunas ausis dzirdēšanai un jauns deguns pareizo pasauli saskatīt. Bet par visu: sargāt mūsu karodziņa vienību un godu!”

Padomju saimniecības *Madliena* direktors Jūlijs Beļavnieks vasaras darbu steigā paguva uzrakstīt: „Latviešiem no tuvām un tālām zemēm – labas, iespaidiem bagātas ciemu dienas Madlienā! Visiem nometnes dalībniekiem – radošas veiksmes, draudzību un paaudžu saskaņu! Netiesājiet pārāk bargi par sadzīves neērtībām, līdz galam neizdomāto un nepadarīto.”

Preses izdevumos ir vēl daudz svarīgu rakstu, taču pārmaiņas pēc izknābāšu šo to humorīgāku.

„Ziņojam, ka paši jaunākie dalībnieki uz savu pirmo diendusu brauca ar zirgu. Neraugoties uz to, ka ceļā dziedājām par bērīti kumeliņu, zirgs ceļa galā izrādījās ķēve vārdā Arta, 27 gadus veca.”

„Bērni no tālākām pasaules provincēm ar interesi aplūkoja stārķus ligzdā, bet Daina izteica savu prieku par Daugavu un Gauju. Latviešu svētdienas skolā par šīm upēm mācoties, viņa neesot ticējusi, ka tādas upes īstenībā esot.”

Pusreizpuses mazos dalībniekus uz viņu mājvietu bērnodārzā vizināja ar 27-gadīgo ķēvi Artu

•
„Uldis: – Mamm, tu taču teici, ka tās tantes un onkuļi ir no ārzemēm.

Mamma: – Teicu gan.

Uldis: – Bet kāpēc tad viņi runā latviski?”

•
„Kamēr vietējie griež dejas,
Rotaļājas, lec un smejas,
Trimdotāji steigā trakā
Iekrīt bufetē kā akā.

Umurkumurlaika garā,
Eiforijas jaukā varā,
Nometnieki rāpās stabā,
Priecādamies brīvā dabā.

Nebēdādami ne galu,
Tautieši steidz tērēt alu,
Harmonists ar grumbām vaigā
Smagi elsdams apkārt staigā.”

•
„Iebraucējs: – Jums tāda maza baznīciņa. Vai varat visi tur saiet?

Madlienietis: – Nu, kad visi saiet, tad visi nesaiet, bet, ja visi nesaiet, tad visi saiet.

Iebraucējs: – Vai pie jums Madlienā kādi lieli vīri arī dzimuši?

Madlienietis: – Cik es zinu, tad tikai mazi bērni.”

•
„Sajūsmināja savstarpējās attiecības un nometnes vadītāju pūles dot mums pēc iespējas vairāk. – Kaut katru gadu Latvijā rīkotu šādas nometnes. – Nekad neesmu ēdis tik dažādus un labus latviskos ēdienus. – Par Kļaviņu Jura anekdotēm smējos kā kutināta! – Lektori labi pārzina savu tematu, bet viela ir pārāk plaša, lai to apgūtu tik īsā laikā. – Ļoti patika negulētās naktis un tautasdziesmas!”

Aivars un Dagnija Staško *Dzeguzītes* koncertā

Ievirze *Latviskā ģimene un audzināšana Latvijā* un ārpus tās jeb vēlāk milzu popularitāti ieguvušais ģimeņu seminārs. Attēlā pirmajā rindā no kreisās viena no vadītājām Solveiga Mieziņa, Ilze Matīsa, Ārija Karpova un Līga Ruperte

– Politiskās pārrunās un strīdi bija prīmā! – Ļoti garšoja biezpiena pankūkas. Patika satiecība un izpalīdzība. – Ēdām kā kungi – trīsreiz dienā un kā vēl! Vai Latvijā tas ir normāli? – Mani aizrāva dziesmu karš Plāteres pilskalnā. – Viss gāja kā pa sviestu! – Viss bija simtprocentīgi! – Trīsreiztrīs nometne pašlaik ir pats labākais veids, kā sasaukt mūs kopā Latvijā. – Mūžīgi dūšīgs paldies Līgai un Jānim par visu, kas bija šoreiz un būs citugad!”

•
Kopš 1990. gada atviļņo kādas aizjūras tautietes siltā balss: – Mēs visi šeit peldējam kūšājošā mīlestībā un viesmīlībā...

•
Kad sarkanbaltsarkanais nometnes karogs bija nolaists un nodziedāta dziesma par Daugavu un Kurzemi, Vidzemi un Latgali, kas ir mūsu, mēs ar Līgu apkampāmies un vai vienā balsī iesaucāmies: – Mums izdevās! Mums izdevās! Mums izdevās!

Tā taču bija, vai ne, Līga?

*

P.S. *Buldurjāņa* pēdējā numurā nodriķēts mans atvadu sveiciens:

„Kur mēs šobrīd atrodamies (es domāju par mūsu pirmo Trīsreiztrīs nometni)? Vai gara ceļa sākumā, vai jau tā galā?

Gan zinu, gan nojausu (no klusētājiem), ka daudziem nometnē ļoti patīcis. Dažs te juties kā debesīs. Nu būšot jākrīt atpakaļ purvā. Citi kaut ko tādu pat sapnī neesot pieredzējuši. Lai nu kāds arī būs jūsu galīgais vērtējums

(kad būsiet kā nākas atgīdušies un Madlienas nometne būs jau pagātnē) – es esmu gandarīts, laimīgs un pateicīgs, ka varēju pielikt roku mūsu pasaules malās izkaisītās tautas kopā sasaukšanā un vienotības stāda audzēšanā.

Ja es būtu visvarens, katram uzdāvinātu to, pēc kā sirds karsti ilgojas. Taču esmu tikai Jānis Gulbis, un tāpēc gulbja balsī saucu: – Lai jums visiem labi klājas! Uz redzēšanos kaut kad, kaut kur!... Grū – ū – ū!”

Jānis

PALĪDZĒJA ATRAST SAVU VIETU LATVIJĀ

Turpinot līdzvadītāja Jāņa Gulbja atmiņas par Madlienas 3x3, varu teikt: „Jā, mums izdevās!” Un ne tikai izdevās, bet pārspētas visas cerības! 1981. gadā Garezerā pirmajā 3x3, kad jūsmojām, ka šī jaunā, eksperimentālā, latviskā visu paaudžu nometne tiešām izdevās, kā bija domāts un cerēts, abi ar vīru Arnoldu, nometnes administratoru, teicām, ka nu visas vēlmes ir piepildījušās, nu vairs tikai vienīgais, ko varētu vēlēties, – lai 3x3 notiktu Latvijā. Nekad nedomājām, ka jebkad to pieredzēsīm, tas bija fantastisks sapnis...

Ar visām praktiskajām lietām Latvijā veiksmīgi galā tika Jānis. Es pat sapņos nevaru iedomāties, kā viņš to dabūja gatavu. Domāju, ka ne mazāks pārbaudījums viņam bija iepazīšanās ar 3x3 Garezerā 1989. gadā, saprašana un pieņemšana, ka šis modelis varētu darboties arī Latvijā. Tur kopā ar Juri Ruņģi, toreizējo Austrālijas 3x3 padomes priekšsēdi, un citiem

Svecīšu dievkalpojums izpostītajā Madlienas baznīcā, kurā padomju laikā bija iekārtota noliktava. Dievkalpojumu vada filozofs un teologs Visvaldis Klīve (ASV)

Pēc svecīšu dievkalpojuma Madlienas baznīcā visi dzied vakardziesmu

pieredzējušiem trīsreiztrīsniekiem mēs izplānojam Madlienas nometni un pārliecinājam Jāni, ka 3x3 mērķi, principi, programma un darbošanās veids ir Latvijā jā saglabā. Toreiz neaptvēru, cik daudz tas noteikti no Jāņa prasīja, un varu tikai apbrīnot viņa uzticēšanos mums un milzīgo darbu, ko viņš veica, lai viss būtu kā nākas. Mēs bijām tik naivi, tik maz sapratām Latvijas latviešus un apstākļus..., bet mēs gājām ar lielu pārliecību par to, ko darām, ar lielu mīlestību pret latvietību, Latviju un latviešiem. Un ar lielu ticību, ka labai lietai ir jādarbojas vienlaig kur!

Ārzemēs šo nometni izziņojot, aicinājām pieteikties dalībniekus, kuriem bija 3x3 pieredze, kuri varēja parādīt, kā mēs tās lietas darām. Ieviržu vadītājus un lektoros aicinājām katrā jomā darboties kopā ar Latvijas ekspertiem. Jo viens no vissvarīgākajiem mērķiem mums bija palīdzēt latviešiem no visām zemēm iepazīt vienu otru, saprast vienu otru un mācīties vienu no otra.

Nometnes laikā bija daudz neaprakstāmi skaistu un aizkustinošu brīžu. Nezinu, kā varēju pateikt savu sakāmo nometnes atklāšanā pie karoga lietainajā Jāņu dienas pēcpusdienā, jo kaklā bija kunkulis un acīs asaras, tik pacilājoši tas bija. Jutu milzīgu pateicību visiem, kuri bija strādājuši pie nometnes organizācijas, kuri bija gatavi dot labāko no sevis visas nedēļas garumā gan kā darbinieki, gan dalībnieki – mēs visi kopā, latvieši no Latvijas, Amerikas, Austrālijas, Kanādas, Eiropas. Apbrīnoju madlieniešus par viņu gādību un viesmīlību. Nav iespējams visus pieminēt, bet sirds vēl tagad ir pilna pateicības un mīlestības pret šiem ļaudīm, kuru uzticēšanās 3x3 idejai lika pamatus šai kustībai Latvijā.

Prātā stāv zirgi vakara miglā aplokā, dūmos apkūpējis pelēcīgs stārķis uz pirts jumta, karstā, meiju un cilvēku pilnā pirts augša nīkšanā – visi dzied, smejas, runā, danco, ja atveras kāds brīvs laukumiņš. Un nav mazums ļaužu, kuri toreiz tā sajūsminājās par 3x3, ka vēlējās, lai tas atkārtotos. Bija ar mieru veltīt savu laiku, enerģiju un talantus, lai nometnes notiktu atkal un atkal, piesaistītu arvien jaunus dalībniekus un darbiniekus. Pateicoties tam, kas mums izdevās 1990. gada jūnijā Madlienā, Latvijas 3x3 turpinās, attīstās, piemērojas laika gaitai un prasībām, bet sākotnējie mērķi, principi, darbošanās veids un pamata programmas nav mainījušās. Un nometnes jau dažkārt vada tie, kuru pirmā pieredze 3x3 bija bērnu ratiņos. Protams, 3x3 darbā vienīgais atalgojums jebkuram ir gandarījums par labi padarīto darbu, par to, ka izdevās, par to, ka varējām būt kopā ar savējiem un ka bija tik labi. Man 3x3 palīdzēja atrast savu vietu Latvijā. Paldies!

Līga

KĀ TOREIZ BIJA, TĀ VAIRS NEBIJA VAI PIRMOREIZ BIJA VISGRŪTĀK

Nometnē piedalījās 300 dalībnieki (104 latvieši no visas Latvijas, 81 no ārzemēm (44 no ASV, 21 no Austrālijas, pa 8 no Vācijas un Kanādas), septiņi no Krievijas, pārējie – vietējie madlienieši.

„Katrš, kurš sēdēs, rokas salicis, it kā teikdams: „Te nu es esmu, rādiet nu!” – būs zaudētājs, un zaudēt liks arī mums pārējiem, jo katra domas, jūtas un pienesums jebkurā veidā ir svarīgs un neatvietojams. Tieši šī mijiedarbība trīsreiztrīsniekus padara par vienu saimi,

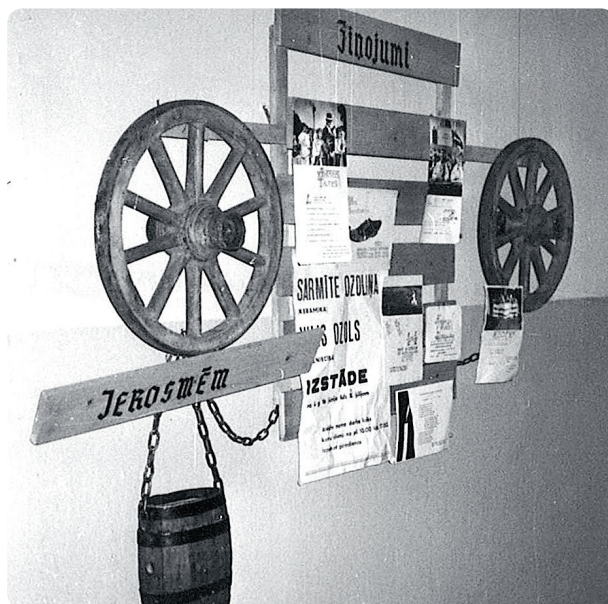
Madlienas 3x3 kreklīņi – nu jau kļuvuši par relikviju

Nikšanas laikā pārrunātas gan nopietnas lietas, gan jokots, gan dziedāts

Te nu jūs uzskatāmi redzat, kā Madlienas pirts otrajā stāvā noritēja tā saucamā nikšana. Daudzo dziedātāju un joku plēsēju vidū bija arī Līga un Arnolds Ruperti

Arī ar tādām atrakcijām – pie ziņojumu dēļa un ierosmju mucīņas – pievilināja nometnes dalībniekus

Notika arī masku balle ar čigānietēm, eņģeļiem un rūķiem

Pienākusi nometnes pēdējā diena, jākravā somas un jāatvadās

Pēdējā nometnes dienā viesnīcas priekšā iestādīja sešus mazus ozoliņus – vienu no katras valsts, no kuras bija atbraukusi kāda trīsreiztrīsnieku ģimene (no ASV, Austrālijas, Kanādas, Krievijas, Vācijas un Latvijas). Priekšplānā kociņu stāda Elmārs Vēbers

tā nepieciešama Trīsreiztrīs mērķu sasniegšanai. Trīsreiztrīs nometņu tradīcija ir dalībniekiem saukties uz tu. Mēģināsim to darīt arī šeit, lai veicinātu tuvības izjūtu un mazinātu formalitāti savstarpējās attiecībās,” vēsta *Buldurjāni* atreferētā Līgas Rupertes uzruna Madlienas nometnes atklāšanā.

Kā tas izdevās, kādi bija pirmie ārzemju latviešu iespaidi par Latvijas latviešiem, un otrādi, ko būtu gribējies citādāk – arī par to var uzzināt četros avīzes numuros, ko gatavoja Dagnija Staško no Kanādas un Raitis Kalniņš.

Piemēram, kāds A. Avots, norādot, ka tas ir pseidonīms, saka paldies madleniešiem par Zāļu vakara priekšnesumiem, jāņugunīm un viesmīlību, vienlaikus norādot, ka „būtu gan noderējis arī kāds klusāks laika sprīdis pašiem padziedāt – bez elektroniski pastiprinātas mūzikas”.

Arī Jānis Čečins no Austrālijas žurnālistam Arnim Šablovskim atzinis, ka labi iederējušies Madonas *Skandinieku* priekšnesumi, jo viņi kopā ar nometniekiem bijuši diendienā, bet *Dzeguzīte* atbrauca pašā nometnes vidū, uzstājās un žigli pazuda. Tas zināmā mērā radīja neritmiskumu. Nometnes darbā traucējis arī tas, ka ik pa laikam tajā ieradušies neredzēti radinieki un nometnieki pazuduši pat uz trim četrām dienām, tāpat, iespējams, nometne bijusi nedaudz par garu – 10 dienas. Viņa ieteikums – rīkot Latvijā 3x3 nometnes vairākās vietās vienlaikus, lai tiek visi gribētāji.

Vairākas reizes pieminēts Imants Ziedonis. Uz kādu tikšanos nezināmu iemeslu dēļ viņi ar Andri Jakubānu nav atbraukuši, kaut nometnieki gaidījuši, bet citās atmiņās rakstīts: „Citu dienu ieradās Imants Ziedonis un solīja mums parādīt 500 gadu vecu ozolu, kas tikai nesen attīrīts tā, lai pie viņa var tikt klāt. Tas atrodas biežā mežā tieši Latvijas vidū. Lika mums visiem sastāties ap ozolu, pielikt plaukstas pie stumbra un dūkt visiem vienu noti – tad ozols atskanot un dūcot līdz. Kas gribēja, sakāpa ozola zaros, un tad fotogrāfs iemūžināja mūs visus kopā ar Latvijas sarkanbaltsarkano karogu.”

Iveta Nikolajeva ar dēlu Māri un meitu Kristīni uz nometni bija atbraukusi no Ļeņingradas. Viņas bērni runāja skaidrā latviešu valodā, kaut iespējas kopt latvietību, pēc Ivetas teiktā, daudz lielākas Latvijā un rietumos nekā Krievijā. No 4000 tur dzīvojošo latviešu savā tautībā ieinteresēti esot ap 400 cilvēku.

Kādās atmiņās stāstīts, kā nometnes beigās ieradušies vecāki cilvēki, kautrīgi lūdzot aizvest uz Ameriku vēstuli. Viņi gribēja vai nu atrast, vai uzņemt sakarus ar saviem radiniekiem, viņiem bija to vārdi un adreses, bet rakstītājam nezināma un neizprotama iemesla dēļ negribēja uzticēties pastam.

Bet Velga Dindone par Madlienas 3x3 nometni rakstījusi: „Kad aizpērn ar mazdēlu Matīsu bijām Madlienā, mijiedarbība nometnē bija neticama. Nebijām

taču lektori, un tomēr man radās iespaids, ka arī kā dalībnieki bijām gan devēji, gan ņēmēji. Liekas, mums, no Rietumiem atbraukušajiem, izdevās madlieniešiem izraisīt pārliecību, ka esam kauls no viņu kaula, bet viņi – kauls no mūsu kaula. Es runāju ne tikai par nometnes dalībniekiem, bet arī par ļaudīm no plašas apkārtnes, ar kuriem mums bija jo cieša saskare. Viņi veda gan lielus zemeņu grozus, gan lika citādi sajūst, ka mēs, rietumnieki, viņiem būtu tikpat tuvi kā pašu ģimenes locekļi.

Nekad nespēšu aizmirst dievlūgšanu pussagruvušajā Madlienā baznīcā. Daudz dievlūdzēju, varbūt bija sanākuši no vairākiem pagastiem. Sēdējām saspiedušies uz steigā sasistiem sēdekļiem – dēļi bija uz mesti uz klucīšiem. Sēdējām pustumsā, jo baznīcā trūka apgaismojuma. Mums katram rokā bija pa aizdegtai svečītei. Smaržoja meijas. Īsa bija profesora Visvalda Klīves svētruna, bet tā mūs aizrāva, saliedēja, savienoja. Nekad savā mūžā tādā pārdzīvojumā, tādā aizgrābtībā neesmu dziedājusi *Dievs, svētī Latviju!*

Aizvadot šīs dienas, madlieniešu vidū mums radās paziņas, radās draugi. Draudzības nodibināja arī bērni. Manam mazdēlam Matīsam vēl tagad – pēc diviem gadiem – nāk kartītes un vēstules no Madlienā.

Manuprāt, pats galvenais, ka tautas abas daļas – bēgļi un mājās palicēji – atkal sastopas, ka mēs dzirdam viņu sāpes un paši izsūdzam savējās. Tautas abu daļu pietuvināšanas veicināšanai tam ļoti svarīga loma, lai labāk izprastu un saprastu otru.”

To, ka nav bijis viegli Latvijā sarīkot šādu nometni drīz vien pēc Latvijas Neatkarības deklarācijas pasludināšanas (par to 1990. gada 4. maijā nobalsoja 138 Latvijas Republikas Augstākās Padomes deputāti), laikrakstam *Brīvā Latvija* atgādinājis Madlienā novadpētniecības muzeja *Bet tā bija!* direktors Oļģerts Praličs. Viņam un padomju saimniecības *Madliena* direktoram Jūlijam Beļavniekam par palīdzēšanu 3x3 nometnes sarīkošanā čekisti sekojuši pa pēdām, lai viss noritētu, kā pieklājas.

Bet, spītējot visdažādākajiem sarežģījumiem, 3x3 nometne Madlienā notika pēc tā paša scenārija kā Garezerā un citviet pasaulē un vēlāk arī visās citās Latvijas nometnēs.

Protī, katra diena sākās ar negaru referātu. Uztājās, piemēram, Dainis Īvāns par sabiedriski politisko situāciju Latvijā, Ausma Medne (Austrālija) par Raiņa daiļradi, Visvaldis Klīve (ASV) par latviešu darbību ārpus Latvijas, Jānis Peniķis (ASV) par tematu *Ko mēs darām trimdā un ko tas nozīmē latviešiem Latvijā*. Četras stundas dienā katrs darbojās ievirzēs. Galvas ieviržu dalībnieki runāja par politiku, latviešu nākotni trimdā un Latvijā, latviešu literatūru no 1945. gada Latvijā un ārpus tās, par latviešu folkloras vākšanu un izmantošanu, par jēdzieniem *ētika* un *latvietība*, par latvisko ģimeni un audzināšanu. Roku

ievirzēs varēja nodarboties ar keramiku, pinumiem, rokdarbiem, rotkalšanu, tautas tērpa gatavošanu. Bērni un jaunieši režisoru Anitas un Ivara Apeļu (Austrālija) vadībā iestudēja Kārļa Skalbes pasaku *Kaķīša dzirnaviņas*. Visi varēja pēc sirds patikas izdziedāties Austra Graša un Valda Muktupāvela vadībā, iemācīties etnogrāfiskās dejas Jura Ruņģa vadībā. Daudzi pirmoreiz mūžā piedzīvoja daudzinajumu – dievturu saietu, ko vadīja Kļaviņu Juris no ASV. Bet Madlienā baznīcā svečīšu dievkalpojumu vadīja mācītāji Visvaldis Klīve (ASV) un Juris Rubenis.

Ieradās arī ciemiņi – gan koklētāju ansamblis *Austriņa*, gan daudz bērnu ģimeņu koris *Dēkla*, gan Latvijas Radio bērnu ansamblis *Dzeguzīte*.

Ekskursijā pa Vidzemes augstieni nometnieki devās sešos autobusos – Gaiziņkalns, Blaumaņa *Braki*, Emīla Dārziņa un Kārļa Skalbes memoriālmuzeji, ugunskurs un sadziedāšanās Plāteres pilskalnā.

Nometnes jaunākajam dalībniekam bija trīs, vecākajiem – 76 gadi.

Nometnes atbalstītāji: Latvijas Tautas fronte, Latvijas Kultūras fonds, PBLA Izglītības padome, Ogres rajona saimniecība *Madliena*, žurnāls *Skola un Ģimene*.

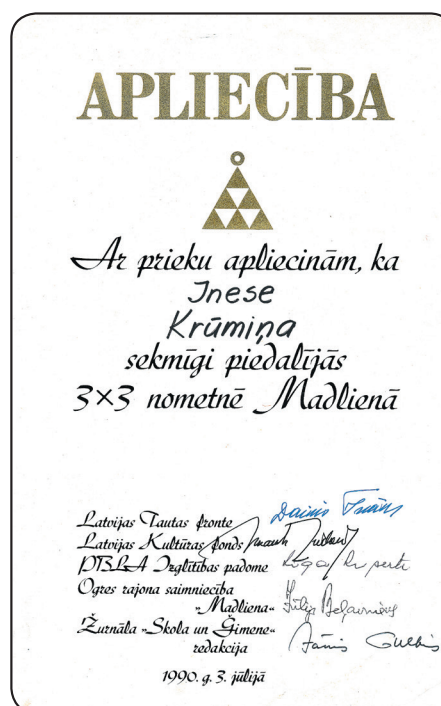
Izmantotie avoti

Nometnes avīzes

Skola un Ģimene, 1990. gada jūnijs (nr.6) un oktobris (nr.10)

Brīvā Latvija, 13.08.1990. (nr.30) un 12.-18.11.2005. (nr.45)

Foto: Jāņa Gulbja un 3x3 arhīvs

Par piedalīšanos nometnē dalībnieki saņēma apliecību